

Előfizetési árak
helyben, vagy postán küldve:
Egész évre . . . 10 frt. — kr.
Fél évre . . . 5 — —
Negyedévre . . . 2 — 50 —
Egy órára . . . 1 — —
Egyes szám 4 kr.

Alap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca 1702. sz.) bemenve küldendő.

Előfizethető helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasábolos petit sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alkalmán jutányos áron vételek fel. Hét napos díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

Nyilvántartási közlemények minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adtnak vissza.

Fölhívás előfizetésre!

A második évfolyam vége felé járván, a »Debreczen« XXIV-ik évfolyamának harmadik negyedére, mely július hó elsején kezdődik, előfizetést nyitunk bizalommal kérjük föl t. előfizetőinket előfizetéseik megújítására, valamint fölkerjük azokat, kik előfizetési díjaikkal hátralékban vannak, hátralékaik kiegyenlítésére, mert mi is csak ugy felelhetünk meg nem csekély kötelezettségeinknek, ha az előfizetési díjak pontosan befolyának.

A »Debreczen« előfizetési ára:

Egész évre 10 frt. —
Fél évre 5 frt. —
Negyed évre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt. —

Vidéki t. előfizetőinket — a tévedések elkerülése végett — arra kérjük, hogy az előfizetési díjakat egyszerűen e cím alatt sziveskedjenek beküldeni: »A Debreczen« kiadó-hivatalának, Debreczen. (Nagyuj-utca, 1702. sz.)

A DEBRECZEN
szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Lelkiismeret.

— Az összes fővárosi lapok szives figyelmébe. —
Debreczen, jun. 22.

Még élénk emlékezetében lehet mindenkinek, hogy milyen furcsaságokat irtak Magyarországról s a magyarokról csak nemrégiben s a francia s más nemzetek lapjai s könyvei. Bennünket csak a cigányok egyik válfajának tüntettek föl; s annyira terjedt alaposág, hogy például Debreczenről azt sűrűtötte ki az öreg Dumás, hogy Debreczen egy híres tengeri kikötő város. — A budapesti országos kiállításon nyílt föl nyugati szomszédaink szemé s azóta fektetnek súlyt arra, hogy Magyarországról, mint a civilizáció egyik faktoráról, mindenkor hü és megbízható értesítéseket közöljenek s a saját tekintélyüket, napi- és tudományos sajtójuk megbízhatóságát rólunk irt badarságokkal ne diszcreditálják.

Nos, a mi Magyarországról áll általában: elmondhatjuk azt Debreczenről is. Tudatlanság, irigység és rosszakarat annyi mindent fogott már mi ránk s oly megbízhatlan ismertetések közölt felőlünk, hogy épen ezért érezte magát indítatva az erre leghivatottabb tényező: a debreczeni írók s hírlapírók társasága, hogy Debreczen város polgármesterének meghívása és fölkerése folytán Debreczent a Budapesti Látogatók Lapja című életrel való vállalat hasábjain hiteles és minden tekintetben megbízható ismertetésekkel mutatta be. — Sajnos, hogy e vállalatnak köztünk járt egyik embere méltatlannak bizonyult e lelkes támogatásra s ugyancsak hamar kiűtötte magát a szeg a zsákból, hogy bizony ő kelmének nem annyira a toll a fegyvere, mint a tisztességes újságírás által megvetett üldözött hitvány eszköz: a revolver.

Debreczeni ember phlegmájához tartozik, hogy nem sokat hederít azokra a badarságokra, a mit idegen emberek irigysége pletykálgat felőle. S elvégre is sem hiúságunkat nem sérti, sem kisebbitésünkre nem szolgál az, midőn arra hivatalan idegen, talán hazafiatlan elemek abban lelik kedvtelősüket, hogy Debreczent ott, a hol lehet, lealacsonyítsák, rágalmazzák, gunyolják. — Ezekre nyugodt egykedvűséggel mondja el a mi becsületes civisünk, hogy »ugy sem hallik az mennyországba!«

Másképp áll a dolog, mikor Debreczent debreczeni emberek állítják pellengerre és épen köztisztületben álló első rangú fővárosi lapjaink hasábjain. És Debreczennek épen egy olyan testületét illetik valótlan rágalommal s teszlik azt guny és nevetség tárgyává, a mely magas erkölcsi testületére Debreczen büszke volt kez-

dettől fogva, büszke arra ma is; és a szabadság, a szabadelvűség minden barátja büszkén mutat a legmagyarabb város független polgármesterének ezen fényes multu testületére. Ez a debreczeni esküdtszék.

Minden hangzatos allűrök mellözésével tárgyilagosan terjesztjük elő, hogy — tudósítók által-e, vagy más helyről? — miképen értesítették a »Debreczen« hétéfői sajtóporcáról a budapesti nagy lapok s minő valótlan és sértő hírlélek jelentek meg e sajtóporcból kifolyólag a fővárosi legelőkelőbb napilapokban.

Ime a »Magyar Hírlap«:

»A megengedett rágalmazás.« Sajtópört tárgyaltak ma — mint tudósítók sürgönyzi — a debreczeni esküdtszék előtt. A panaszos Tafler Ignác kereskedő, az orthodox zsidó hitközség elnöke, a vádlott Benedek János hírlapíró volt. Az inkriminált közlemény a recepció kérdésében felmerült vita következménye volt és éles szavakat, többek közt a »gazember« kitételt is tartalmazta. A panaszos Márk ügyvéd képviselte, a vádlottat Bakonyi ügyvéd védelmezte. Esti hét órákor hirdették ki a verdiktet a közönség fokozott érdeklődése mellett. A verdikt szerint az inkriminált közlemény rágalmazást és becsületsértést tartalmaz: ugyan, de ezekben a vádlott még sem vétkes. A fölmentő ítéletet megjelenezték. A panaszos semmiséget jelentett be.

Ennek a cikknek a point-je teljesen légből kapott, a valósággal homlokegyenest ellenkező koholmány; s tiszteljük a »Magyar Hírlap« sürgönyöz tudósítóját, (ha ugyan a sürgöny attól származik!) ha ilyen valótlan hírrel ülteti föl s blamirozza a mindnyájunk szeretetét bíró, kitünő irányú »Magyar Hírlap«-ot.

Hivatkozunk a helyi lapok teljesen egybehangzó hiteles tudósításaira, de magára az esküdtszéki tárgyalásról felvett jegyzőkönyvre, hogy az esküdtek azon legelső kérdésére:

Az inkriminált közlemény következő sorai: »Ez az ur különben a debreczeni kormánypart egyik fokortese, ki megvesztegetések és egyéb aljas eszközök által szerez hitsorsosai körében a kormányának szavazókat, önmagának pedig rebachot« — foglaltatik-e rágalmazás? — **6 igen, 6 nemmel felelték.**

Vagyis kimondotta az esküdtszék, hogy az inkriminált közlemény rágalmazást nem tartalmaz, minek folytán vádlott a rágalmazásban nem is volt vétkesnek kimondható s 8 szóval 4 ellenében föl is mentetett.

S vegyük csak fontolóra, mi képezte tulajdonképen a rágalmazás vádját? A Tafler ur kormányparti korteskedése, mely szerint a választások alkalmával megvesztegetéseket követett el. S daczára, hogy a kir. törvényszék nem rendelte el a magánpanaszos ellenzése folytán a tanubizonnyítást: a teljesen kormányparti elemekből álló esküdtszék (mert csak 1 pöttag volt ellenzéki) mégsem habozott esküjéhez hiven kimondani, hogy az inkriminált közlemény e pontja nem foglal magában rágalmazást.

Igy nyilatkoztak Debreczen független gondolkodású polgárai; mert, mikor az esküdtszék bírái gyanánt mondanak ítéletet: nem vezérik őket politikai párt-tekintet, nem befolyásolja a hatalom azon erőszakossága, melyet e sajtóperben mindazon téren érvényesített, a hol csak sikerrel tehet; vezette az esküdtszéket a tiszta meggyőződés, az igazság becsületes, őszinte kimondásának felemelő, férfi-jellemre valló kötelességérzete.

És a »Magyar Hírlap«, melynek fényes politikai szereplése mindnyájunk előtt ismeretes, mely lépten-nyomon üldözte a választási visszaéléseket s ép oly kíméletlenséggel rántotta le a leplet mindazon üzelmekről, a mik a polgárok szabad meggyőződésének nyilvánítását elnyomni törekedtek, mint a hogy azt ellenzéki hírlapírói tisztinkhöz képest ezen esetben mi is tettük: az ellenzék e nagyérdemű organuma nem hogy tisztelettel üdvözölné a debreczeni független meggyőződésű polgárok esküdtszéke által kimondott, reánk nézve felemelő s a kor-

mány aljas korteseit le-sújtó fényes verdiktet, de lelkiismeretlen tudósítójának valótlan értesítése alapján pellengerre állítja e hivatása magaslátán oly szilárdan s nemes büszkeséggel álló esküdtszéket s gunyos czikkben persifillálja azt.

Olvashatja a »Magyar Hírlap«-ból országvilág s ilyen alakban fogja bejárni az egész hazai sajtót, hogy a debreczeni esküdtszék rágalomnak nyilvánított egy hírlapi közleményt, szerzőjét azonban felmentette. A debreczeni esküdtszék előtt tehát meg van engedve a rágalmazás.

A »Magyar Hírlap« főszerkesztőjének országszerte tisztelt lovagias jelleméről, lapjának igazságot kimondó, nemes magatartásától várjuk és reméljük, hogy a méltatlanul meghurcolt debreczeni esküdtszék ellen egy öt félrevezető, lelkiismeretlen helyről jött valótlan értesítés miatt lapjában megjelent ezen gunyos meghurcoltatásért tudni fogja, minő elégtelt nyújtson a debr. esküdtszéknek és minékünk.

De menjünk egy házzal odább s nézzük, mit mond a »Budapesti Hírlap«?

Hírlapíró és kereskedő. A debreczeni esküdtszék ma tárgyalta azt a sajtópört, melyet Tafler kereskedő a debreczeni hitközség elnöke, indított Benedek hírlapíró ellen. A zsidó vallás recepciója miatt Tafler és Benedek egyik barátja közt differenciák támadtak. Benedek barátja védelmére egy cikket irt, melyben sértő szavakkal illette a hitközség elnököt. A mai tárgyaláson Benedek bocsánatot kért az esküdtszék előtt az inkriminált cikk éles hangjára, melylyel, mint mondá, megsértette a sajtó méltóságát. Az esküdtek ezután hat szóval hat ellenében fölmentették a vádlottat.

Benedek tehát bocsánatot kért s az esküdtszék ezután felmentette 6 szóval 6 ellen!

Ha Jászkarajenőben meg Kutyabagason elolvassák e hírt, minő fogalmat fognak alkotni a mi belmunkatársunk eljárása felől, a ki tud hírlapi támadást intézni s mikor esküdtszék elé kerül a dolog: szépen bocsánatot kér s ezzel kirimánkodja, hogy nagy nehezen 6 szóval 6 ellen felmentik!

A »Budapesti Hírlap« ezen közleménye alaptalan, rosszhiszemű koholmány, melylyel e nagytekintélyű s kitünő nagylapunkat rászédették, felültették.

Nem igaz, hogy Benedek bocsánatot kért; mert csak sajnálatot fejezte ki a cikk hangja fölött, de egyszersmind erős hangsúlyozással emelte ki, hogy »ezik ének minden szavát első betűtől az utolsóig ma is mindenben fentartja.« Ez az, a mit a »B. H.« tudósítója bocsánat-kérésnek állít? Olyan bocsánat-kérésnek, a mely indoka volt felmentetésének, mely ezután következett be?

S mily felületes és czélzatosan kicsinyes — azonfelül csak részben igaz — e tudósítás vége, mely szerint Benedek 6 szóval 6 ellen mentetett föl. Részletesen s hitelesen megirtuk már 1-punk keddi számában az eredményt s ezután csak azért ismételtük azt, hogy szembe állítsuk a tiszta igazságot a »B. H.« tudósítójának részrehajló állításával, hogy Benedek et a rágalmazás vétsége alól 8 szóval 4 ellen, a becsületsértés alól pedig 6 szóval 6 ellen mentették föl.

Az »Egyetértés« és a többi nagy lapok mind helytelenül hozták a verdiktet azaz az elferdítéssel, hogy az esküdtszék inkriminált közleményünkben rágalmazást talált volna, holott, a mint fentebb kimutattuk, ez valótlan. Még csak azt említettük föl, hogy pártunk első közlönyébe, az »Egyetértés«-be oly helyről sikerült értesítést becsempészni, a honnan ily kicsinylőleg nyilatkoznak a függetlenségi és 48-as elvek egyik kitarító s leghetőségesebb bajnokáról, az általában tisztelt nevű kitünő védőről, pártunk volt debreczeni III-ik választókerületi képviselőjelöltjéről:

»Tafler Márk ügyvéd képviselte, Benedek védelmét Bakonyi ügyvéd vállalta el.«

E nem személyes, nem magán, — hanem ugyancsak erős társadalmi és politikai hatterrel bíró ügy védelme tehát Dr. Bakonyi Samu részéről csak »vállalkozás« volt s nem oly nemes, nagy dolog, a mit önzetlenül, éjjelt nappalt egygye téve, szíve-lelke teljes hevével s — hala az igazságos Istennek! — teljes dicsőséggel folytatott; s a miből a dicsőség legfőbb osztályrésze is nem az övé, sem a felmentett vádlotté, hanem lapunk és pártunk magasztos ügyének s az igazságnak diádala.

Tudjuk, hogy kiknek állt és áll érdekében e győzelem jelentőségének kicsinylése; kik nem riadnak vissza a valósággal homlok-egyenest ellenkező dolgok világgá kürtöltetésétől, még ha azok Debreczen és a debreczeni független polgárok esküdtszéke: rágalmazzák s kisebbitik is, — csak-hogy ők a magok részére egy pár pillanattal tartó hangulatot kicsikarjanak; ismerjük e sőtében bujkáló alakokat, — ezek a mi méltatlan ellenfeleink. Nem ontjuk rájuk a haragnak kitérését, le vannak verve, megalázva a sárga föld poraig. Előtünk vonaglanak egész számlomramelőtő vergődésükben.

De méltó felindulásunk a napi sajtó azon hivatalan munkásai ellen fordul, kik — megengedjük: hogy rajtuk kívül álló okokból, — ily sötét érdekek és nem a leplezetlen igazság szolgálatába bocsátják tollukat; kik vagy éretlenségből, vagy rossz lelkiismerettel nem riadnak vissza a kinálokzó muló ellen-szolgálatért, vagy a annak a reményében attól sem, hogy az országos közvélemény s a napi sajtó oly hatalmas organumaiba, mint az idézett fővárosi napi lapok: valótlanosságot, elferdített állításokat csempészenek be, egész czynizmussal hagyva figyelmen kívül a pár nap múlva bekövetkező leplezteztéstől való felelmet.

Tudjuk, hogy a fővárosi lapok ilyen felületése nem történetelt volna meg, ha itthon lett volna a fővárosi legelőkelőbb lapok rendez debreczeni tudósítója, a pártatlan igazságszereteténél, férfias jelleménél fogva mindnyájunk által tisztelt és becsült Vértesi Gyula. A tárgyalás elején, soron kívül kihallgatott ugyan, de már délben elkellett utaznia. S lehetséges, hogy avatatlann kezek az ő nevével követtek el visszaélést.

Mindenesetre kívánatos, hogy kitűnjék és kellő megrovásban részesüljön az a forrás, a honnan e sugalmazott és részrehajló valótlanosságok eredtek; hogy ne a hírlapírók ellen általában, hanem csakis azon méltatlan tagok ellen forduljon a debreczeniek méltó neheztelése, kik debreczeni voltak daczára bizonyos urak kedvéért nem átalják a hírlapírói hivatást azzal gyaláznai meg, hogy nyilvánvaló vakmerő valótlanosságok világrakürtölésével üssék arcul a tiszta igazságot s állítsák a debreczeni független gondolkodású polgárok legnemesebb fórumának: az esküdtszéknek tekintélyét — éppen akkor, midőn hivatását a legfelemelőbb módon gyakorolta — országvilág előtt pellengerre; s egyszersmind orv-munkájokkal aláassak az egész hírlapíradalom iránti tiszteletet és az azt megillető bizalmat!

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése jun. 22-én. —

Az appropriációról szóló törvényjavaslat tárgyalása veszes felhők nélkül kezdődött és több mulatságos epizód kíséretében el is végződött a tegnapi ülésen. Hegedűs Sándor előadói beszéde után a függetlenségi párt részéről Babó Emil szólalt fel s hosszabb beszédben sorolta fel az okokat, melyek miatt a kormány nem lehet megszavazni a pénzügyi felhatalmazást. A 48-as párt szónoka Holló Lajos volt, a kinek beszédét erős kritika jellemezte.

Következett ezután a nemzeti párt részéről gróf Apponyi Albert felszólalása. Apponyi két szempontot állított fel a kormányal szemben: egyik az, hogy a közbizalom bir-e kellő érzékkel és bátorsággal a nem-

zeti aspirációk iránt, úgy a kis mint a nagy kérdésekben? A másik az, hogy képes-e vezetni a belügyi reformokat? — Ez idő szerint mindkét kérdésre nemmel felelt, s előhozta, hogy a koronázási jubileumon sajnosan nélkülözött a közöshadsereg hivatalos részvételét, s még sajnosabban a magyar udvartartás elmaradását. Elismerte azonban ugyanakkor, hogy a királyi beszédek sugalmazásáért a kormányt elismerés illeti meg. Ami a belügyi reformokat illeti, Apponyi újtól hangsúlyozta, hogy ő sikert csak akkor remél, ha a kormány a reformokat a választási retormmal kezdi meg.

Apponyi után gróf Szapáry Gyula miniszterelnök szólalt fel és inkább diplomatikus, mint politikai nyilatkozatokkal kívánt lehetőleg simán vetni véget az egész diskuszióknak. A miniszterelnök nyilatkozatai közt kiemeltük azt, hogy a kormány híven ragaszkodik közigazgatási programjához és az őszi ülésszakon be fogja a törvényjavaslatokat terjeszteni, — de a sorrendet maga fogja megállapítani hozzá.

Ezzel az általános vita véget ért volna, ha Szilágyi Dezső igazságügyminiszterben egyszerre föl nem robbant volna a harcvezény s ha Holló Lajos beszédéből, (persze nem közvetlen hallomásból, mert államügyek miatt üléstelen jelen nem lehetett, hanem közvetett információ után.) ki nem bönngész a gyorsiról jegyzetek nyomán egy kétes értelmű mondatot, mely esetleg az igazságügyi tarczára is vonatkozhatott volna. Nosza az igazságügyminiszter, rengeteg gyors és könyed iramodások után (melyek alatt a gyorsiról jegyzeteket keresve elő az összes figyelmet magára vonta) felállott és kérdőre vonta Holló Lajost, hogy az igazságügyi tarczára értette-e a kibönngészett kétes értelmű kifejezést avagy nem? s továbbá, hogy jó vagy rossz akarattal alkalmazta-e azt? Az ezen kérdésre adandó választól tette függővé, hogy rögtön nagy beszédet tartson-e vagy sem? Holló Lajos egy cseppet sem ijdt meg a fenyegető igazságügyminisztertől (ambar a kilátásba helyezett nagy beszédét talán mégis egy kicsit) s ügyesen fordította vissza a kérdést s ő kívánt előbb feleletet az igazságügyminiszterrel, hogy rosszakarattal vádolja-e őt, vagy sem? — Erre az igazságügyminiszter si ett azzal felelni, hogyha rosszakarattal vádolná, akkor maga mondta volna meg s nem tette volna fel kérdéssé gyanánt. — Holló oly ügyesen magyarázta meg szavait, hogy Szilágyi elállott a nagy beszédétől. De a mulatságos epizód ezzel még nem ért véget, mert Ugron Gábor nem álhatta meg, hogy egyet ne csipjen Holló helyett az igazságügyminiszteren, s megérinté az igazságügyminiszternek legerényesebb pontját, megdicsérvén benne a kabinetnek erélyes támogatását.

Horánszky után Kovács József szólalt fel s a függetlenségi párt nevében kijelentette, hogy híven amaz elvűkhöz, mely szerint mindaddig, míg a tanítók fizetését nem javítják, semmiféle fizetésemeléshez sem járulnak, ezt a szakaszt sem fogadja el. Darányi Ignác ezzel szemben a bizottság által ajánlott módosítást pártolja s kétségbevonta, hogy Horánszky határozati javaslata kellő időre és helyesen volna megvalósítható. Megkérdte egyúttal a pénzügyminisztert, hogy nem-e csak a lakbér erejei fogják a fizetések ideiglenesen javíthatni? Polonyi Géza a tisztviselői fizetés-szabályozására sem adja meg a felhatalmazást, miután bizalommal a kormány iránt nem viseltetik. Wekerle Sándor pénzügyminiszter relettát a felszólalásokra s választott Darányi kérdéseire is. E szerint a fizetések az ideiglenesség tartama alatt is tényleg javíthatni fognak s nem csak a lakbér erejei. Horánszky személyes kérdésben választott a miniszternek.

Az ülés végén zajos jelenetek voltak, mert az elnök a vitát berekesztette, bár Horváth Gyula és gróf Apponyi Albert is jelentkeztek szólásra. Horváth Gyula és Polonyi Géza felszólalásai dacára az elnök szavazás alá akarta bocsátani a szakaszt, amiből ismét nagy zaj és vihar keletkezett, s az ülést közvetlenül bezárása előtt még öt percze föl kellett függeszteni. Midőn aztán az elnök újból megnyitotta az ülést s a szavazást csakugyan elrendelte, az ellenzék elhagyta a tanácskozó zási termet.

A szakaszt s utána az egész javaslatot a magára maradt többség természetesen vita nélkül fogadta el.

BELFÖLD.

A kolozsvári kamara és Ratiu. Kolozsvár, jun. 21. A kolozsvári ügyvédi kamara választmánya ma délután tárgyalta Haller Rezső elnöklele alatt a Ratiu elleni fegyelmi panaszt. A panaszlelvel felolvasása után felszólt Isacu Aurél ügyvéd, kérvén a panasz visszavételét, mert nem magánfél adta be a választmány, Isacu kivételével, egyhangulag elhatározta, hogy miután fegyelmi vetség jeleit látja fennforogni, a rendtartás értelmében kiadja a panaszt Ratiuak, felszólítván őt, hogy nyolcz nap alatt terjessze be igazoló választ.

A tótok Bécsben. Emilitettük már, hogy az oláh deputáció balsikerrel nem okulva, a tót igazgató postolok hasonló komédiába készülnek beugratni a felvidéki jámbortót népet. A mozgalom élen a 48-diki hirhedt bandavezér, Hurbán fia áll, ki szintén luteránus pap, egyébként pedig Vajanszky név alatt a panszály poézis mivelője. Ők is tömeges deputációkat akarnak felvinni Bécsbe a csás-

szár-hoz s megkérni őt, hogy zabolazza meg a magyarokat s vessen véget a tótok elnyomatásának. Mindenesetre igen kétséges, hogy Hurbán-Vajanszky urnak sikerül-e elegendő tótot fogni egy tömeges deputációhoz, semmi esetre sem kétséges azonban, hogy ha sikerül is, a tótok is épp úgy fognak járni, mint az oláhok.

A főrendiház július hó 1-ére jelzett ülését nem ezen a napon, hanem július hó 4-én fogja megtartani. Ebben az ülésben az 1892-iki államköltségvetés és a képviselőháztól netalán beérkező egyéb tárgyak kerülnek érdemleges tárgyalás alá.

Megtámadott mandátum. A tápei mandátum ügyében Rudnay Béla országgyűlési képviselő Dorosmára érkezett s a képviselőválasztás ügyében elrendelt vizsgálatot megkezdte. Ott vannak Papp Dezső szegedi ügyvéd, a választás ellen kérvényező képviselője s Hets Odón budapesti ügyvéd, a mandátum védoje is. Az első nap reggel kilencz órától déli tizenkét óráig szakadatlanul tartott a kihallgatás. Százharmincz négy bejelentett tanu közül eddig tizenhatot hallgatott ki Rudnay.

KÜLFÖLD.

Az északamerikai elnökválasztás. Chicago, jun. 21. Mostanában igen nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy Hillnek New-York állam jelöltjének frakcióját Cleveland híveivel kibékítsék, hogy Clevelandot az első szavazásnál közfelkiáltással választásuk meg elnökjelöltté. A Frankfurter Zeitung jelenti New-Yorkból: A demokrata nemzeti gyűlésen nagy lelkesültég volt Cleveland mellett, kinek megválasztását az első szavazásnál biztosnak tartják. Gray-t (Indiana) alelnökjelöltül emlegetik.

A dublini egyetem ünnepe. A dublini egyetem július 5—8-ik napján ünnepli fennállásának haromszázadik évfordulóját. A budapesti tudomány egyetem tanácsa, melyet angol kollégája meleg hangu levelében hívott meg. Beöthy Zsolt bölcsészeti dékán és Vámbéry Armin tanár által képviselteti magát a jubileumon. A küldöttek pompás albumba foglalt üdvözlő iratot visznek magukkal, mely ma készült el. A küldöttek már a napokban elutaznak.

A Bismarck-nász. Bécs, június 21. Gróf Bismarck Herbert, a vaskancellár fia, ma vezette oltárhoz Bécsben Hoyos Margit grófnakasszonyt. A fényes esküvő az egész osztrák fővárost lázba hozta s úgy a nap hőseinek a lakása körül, mint az esküvő színlhelyül kijelölt templom környékén is sereggestől hullámzott a nép már a kora reggeli órákban.

A pápa és a Kolumbus-ünnepély. Egy római távirat szerint a pápa most végzi be azt az encziklikát, melyet Kolumbus emlékének s a z a d o s ünnepélye alkalmából intéz az olasz, a spanyol és az amerikai püspökökhöz.

Munkások ünnepe.*

(Az István-malom munkásai önképző egyetemenek házfelavatási ünnepélye.)

Az István-malom munkásai önképző egyetele — mint már írtuk — szombaton tartotta meg házfelavatási ünnepélyét, mely alkalmából Cziffer Nándor, a kör alelnöke, a következő nagy hatású alkalmi beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt igazgatóság!

Kedves vendégeink!

Nekem jutott a szerencse kedves vendégeinket az »István« gőzmalom társulat munkásainak önképző és segélyző köre nevében ezen házfelavatási ünnepélyen szives Isten hozottal üdvözölni. Örömmel teljesítem ezen kedves kötelességet, mert jól esik tapasztalnom azon meleg érdeklődést, — melyet körülkel szemben mindenkor — de főleg ezen alkalommal — tanusítani méltóztattak.

Éppen most három éve, hogy munkás barátaim közül néhányan azon eszmével foglalkoztak, nem lenne e üdvös dolog az »István« gőzmalom társulat munkásainak egy olyan kört alakítani, melyben a fáradságos napi munka után szellemi szórakozást és kellemes időtöltést találhatnának?

Nincs az akaratnál izmosabb uttoró. Az, ki valamire elhatározza magát, már ezáltal szétéri az akadályozó korlátokat, s biztosítja a célhoz jutást.

Munkásaink is hozzá láttak a munkához és az eszme felvillanása után alig néhány hétre 1889 ápril 21-én már megtartották alakuló közgyűlésüket, melyen az ideiglenes elnököt, választmányt, — tisztviselőket és az alapszabályok kidolgozására egy bizottságot választottak.

A megalakult kör 180 tagból állott. Most már csak az anyag hiányzott, mely nélkül — saját erejükre lévén utalva — nem boldogulhattak.

Erélyesen hozzá láttak egy kis tőke előteremtéséhez és csak hamar összegyűjtötték maguk között 176 forintot, mely összegből a kört butorokkal, néhány hasznos könyvvel, — hirlappal és egyéb eszközökkel felszerelték.

Az alap meg volt vetve, most tehát arról gondoskodtak, miként tartsák fenn körüket a jövőben. Megállapodtak abban, hogy a

*) Térésükben késett.

S z e r k.

kör minden tagja 25 kr. tagsági díjat tartozik fizetni havonként. Ezen díjból 540 forint évi bevétel biztosítva volt. Ebből fizették a lakbér, fűtés, világítás és egyéb kiadásokat.

Miután a kör czímében az önképzés mellé még a segélyezés is belefoglalták, elhatározták, hogy ha közülök valaki elhal és annak családtagjai maradnak, azokat segélyben részesítik.

Ilyen esetben kötelezve volt minden tagja a körnek 20 kr. segély czímen fizetni.

Ezen dicseretet érdemlő szokás ma is fennáll közöttük.

A felsőbb helyen is megerősítést nyert alapszabályok 1889 november hó 3-án lérekeztvén, 1890 évi márczius 30-án megtartottak alapszabályszerű első közgyűlésüket, melyen az új választmányt és tisztikart megválasztották. Az elnöki szék betöltésénél a közbizalom Kronauer Gyula ur felé fordult, mint a ki a kör szervezésében és létrehozásában tevékenyen közreműködött.

Buzgó fáradozásai és sikeres működése elismerésül, a tagok közfelkiáltással őt választották meg elnökül. Ezen tisztet három év óta tölti be, a kör teljes melegegésére és büszkeségére. Az elnöki állásra Huszka István gőzmalom tisztviselőt választották, — kinek a kör megalapításában szinte jelentékeny rész jutott.

A kör jegyzőjül Kammerer József, pénztárnokul Horning János, könyvtárnokul Kobl György, körgazdálkodó Engi Sándor választották, 20 választmányi és három számvizsgáló tag. 1890 évi július hó 13-án rendkívüli közgyűlés hívott egybe, melynek egyetlen tárgyát az idő közben leköszönt alelnök és jegyző helyének választás utján betöltése képezte. Alelnöknek akkor csekélységet, jegyzőnek Tóth János urat választották.

A tagok érdeklődése a kör iránt mindinkább fokozódott, elannyira, hogy gondoskodni kellett a kör szellemi fejlesztésének további módozatairól, kimondta a választmány, hogy tartassanak a teli időnyen at henként egyszer, hasznos és tanulságos felolvasások. Szeretessenek be értékesebb szak és irodalmi színvonalon álló olvasó könyvek.

Örömmel kell konstatálnom, — hogy a megtartott felolvasó estélyek a tagok érdeklődése folytán annyira népszerűkké váltak, hogy mankásaink család tagjaikkal is részt vettek azokon.

Miután a kör bevételei csak a legszükségesebb kiadásokat fedezték, el lett határozva az évenként egyszer tartandó nyári tánczvigalmak rendszeresítése, melyek nem csak anyagi hasznót eredményeztek, hanem a tagokat a cél iránt buzgóbb tevékenységre ösztönözték.

A kör bevételeit még szaporították az »István« gőzmalom társulat érdemes igazgatóságának koronként nyújtott kegyes adományai is, melyekért az alkalommal sem mulaszthatjuk hálás köszönetüket nyilvánítani. Különösen jól esőlel hatott a tek. igazgatóságnak ama erkölcsi támogatása, melyben körülkel fenállása óta részesíteni kegyes volt és főleg azon lelkesítő nyilatkozata, hogy nem szűnik meg a kört úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásában mindaddig részesíteni: míg kitűzött céljához hű marad.

A tek. igazgatóság ezen nemes lelkű kijelentése olyan hatást gyakorolt munkásaira és olyan határtalan tiszteletet és becsület parancsolt részére, a minővel csak az a hadvezér desekedhetik, ki katonáit nem csak fegyelmezni, hanem igazán szeretni és azok érdekeit szíven viselni tudja.

Hiszen munkások vagyunk mindnyájan, egyek a munkában, egyek a kötelesség hű teljesítésében. Nincs közöttünk választás, külön érdek, mindnyájan egy cél felé törekszünk.

A munka nemesit, megadja egyéni és családi boldogságunkat, kiemel a porból, és tiszteltet tesz szegényt és gazdagot egyaránt! A tekintetes igazgatóság hathatós támogatása mellett, körülkel hozzá látott az úgy további fejlesztéséhez.

1891 év ápril 12-én megtartotta alapszabályszerű II-ik évi rendes közgyűlését; melynek már 363 forint készpénz maradvánnyal számolt be, ezen összeget gyümölcsözés végett takarékpénztárba helyezte.

Megválasztotta tisztviselőit, választmányát, kik Szekeres László pénztárnok kivételével még ma is mind a régiek maradtak.

Csüggedést nem ismerő buzgalommal arra törekedett, hogy azon eszmét, melyet lobogójjára irt, híven ápolja, annak minden akadályát leküzdje és a kijelölt uton diadalra jutattja.

És ez sikerült is, mert a f. évi február hó 21-én tartott III-ik közgyűlésen már elhatározta a kör, hogy az eddig összegyűlt 800 forintból egy telket vásárol, melyre egy szerezény házat épít.

Merész vállalat volt ugyan, de nem tévovázott, megvette a telket és felépítte reá e házat, melylyel bár nagy terhet vállalt magára, de bízva életképességében és tagjainak az ügy iránti lelkesedésében, nem félt attól, hogy e kötelességnek — ha lassanként is — de biztosan meg ne felelné.

Itt vagyunk tehát a munkások eme csarnokában azon helyen, hol a becsületesen végzett munka után pihenést, hasznos szórakozást és nemes játékonyságot gyakorolhatunk. Midőn tehát ezen épületet felavatni ide

összegyűltünk, halát adunk a Mindenhatónak ama kegyességeért, hogy bennünket eddigi munkálkodásunkban megsegített, lelkünk mélyéből könyörgünk hozzá, hogy adja meg ezen hajlékunkat, engedje, hogy e hely örökös tanynyája legyen a nemes, hasznos és szép művelésének, segítsen bennünket minden jó törekvésünkben, élessze közöttünk az ember-baráti szeretet, egyenlőség és testvériség szent tüzet, tartsa meg szeretetét hazánkat, városunkat, annak minden lakosát az ő gondviselő szeretetében az évek hosszu soráig!

Kronauer Gyula körrelőnk arczképének leleplezésénél ugyancsak Cziffer Nándor mondta a következő rövid, de szívbelő fakadt beszédet:

Igen tisztelt elnök társam!

Szeretett barátom!

Ezen házfelavatási ünnepély alkalmából, még egy kedves kötelesség vár reám.

Te hozzád kell szólanom szeretett barátom, te hozzád, ki szerény körünket fáradozatlan munkássággal és kitartó buzgalommal megteremtéd, te hozzád, ki leküzdve minden előteletet és nehézséget, ezen házat felépítéd és ezért mindnyájunk ószinte elismerésért kiérdemelted. Körünk rövid három évi fennállása alatt annyit tettél, hogy másnak az sok évi működés után is dicseretere váit volna.

Van-e szebb jutalom annál, ha fáradozásaink mások által is méltányoltatnak, elismeretnek? Nincs. Munkás körülkel minden tagja áthatva ezen érzelmetől, külsőleg is kifejezést kívánt adni elismerésének, megörökítvén e képmen azon férfút — tégedet kedves barátom, ki elavulhatatlan érdemeket szerzettél hasznos és sikeres működéseddel. Midőn tehát házukat ezen kedves emlekek feldisznítjük, kérjük a mindenható, hogy téged lelki és testi erőben körülkel javára s mindnyájunk büszkeségére soká, nagyon soká boldogan éltesse!

Kronauer Gyula elnök meghatóltan választott, köszönetét nyilvánította a kör kitüntetésért és igérte, hogy mint eddig egy a jövőben is híven fogja apolni a körérdekeit. Ezután Sesztina Lajos igazgatóság elnök beszélt, beszédéről, valamint az ünnepély további folyamáról már megemlékeztünk.

Határidő-naptár.

Június 24. Érettségi vizsgálatok kezdete a főiskolában.

Június 24. Requiem a custozai csatában elhullott harcsozó lelki üdvéért.

Június 25. A »C. okonai« kör majálisa a nagyerdőn.

Június 25. Szabó munkások tánczvigalma a Mar-it-fürdőben.

Július 2. A kereskedő ifjak dalkörének dalestélye a Margit-fürdőben.

Ujdonságok.

Szent László városának ünnepe.

Hallotta már a hir szájából az ország apraja nagja, hogy Várad városában országos ünnepségre készülnek, mely jun. 26-tól 29-ig tart.

Az egyháziak- és világiakból álló, vegyes rendező bizottság immár biztosította az ünnep sikerét. Az ünnepség nem lesz hijával kiváló momentumoknak.

Egyházi, nemzeti és politikai jelleg fog egyesülni Nagyvárad ünnepében. László király szentté avatása és Nagyváradnak török részről való visszavivása emlékére fognak négy napig zugni tizenhat templom hangrajai és lobogni fuvalmi szárnyakon a nemzeti trikolórok.

Nagyvárad visszaszerzésének kétszázadik évfordulója bár későbbre esik, de böles dolog volt azt együtt ülni meg László király ünnepével.

Nagyarányunak, impozánsnak van tervezve a váradi László-ünnep, hogy a legdalibb magyar király nagyszerű apoteozisa maradáno nyomokat hagyjon a szívek — és kedélyekben.

Ez az intenció teszi nagyjelentőségüvé a júniusi ünnepet. Maga Róma is sulyt helyez a magyar nemzet szent hőseinek e tündető megünneplésére, ezért akarja magát képviseltetni Galimberti bécsi nuncius által. E képviseltetés — elsőrendű egyháztörténelmi momentum színvonalára emeli egy kis magyar város lokális ünnepeit.

A pápa küldöttjén kívül ünnepi vendégei lesznek még Nagyváradnak: Vaszary Kolos hercegprímás, Samassa agri, Császká kalocsai érsek, Bende beszercezbányai, Steiner székesfehérvári kat. püspökök, Szabó szamosújvári gör. kat. püspök. Képviseltetni fogják magukat: a kalocsai, agri főkaptaalanok, a győri, pécsi, szombathelyi, váci, székesfehérvári, rozsnói, szatmári, nyitrai, káptalanok. Egy biboros, egy hercegprímás, két érsek, öt püspök (a két váradival), tizenkét káptalan (kettő váradi) vesz részt Szent László ünneplésében. A szent király ereklyéit oly egyházi pompával fogják körmenetben meghordozni, amilyen a szentistvánnapi.

Az ünnep többi főmomentumai a püspök székesegyház és palota falai közt mennéi végbe. A magyar katolikus egyház legnagyobb szónokai fognak versenyezni László király dicsőítésében. Első napon valószínűleg a hercegprímás, másnap Schlauch, harmadnap Steiner püspök mondanak egyházi szónoklatot.

Az e rozatával nulkán fő Nagyvárad nek külön pontjai: a emlektábla látítás, né

Nagy engedik, érdekelnek, hogy a radi napot — arra, török ura országossá

Még, hogy ezen magyar kirá nemi alak dig — egy kitaláltak: telní valan mivelhogy nem Rade

* A a baránda mig a méltó lett kész telt nem kaptunk le rándi nép tér, mig a tik s a be faradságuk pitani, meg egy parány het elő. El gulatát az dón Kassa alig volt v kevesen él ben nagy as Isten b baránda né a nagy Kö sodik nap plomba, ho meghallgas írja baránda szenedett ságrét. Ő s is vizont a nyitottunk gattuk s Láthatta ez lelkész van, meg azt szava! A P sok ideig é házrye is! pedig szom

A bá az a »Def táltá — sz és méltó m közölni a tát, ki a D szavakkal károlyi egy ki már 40 vettünk ez közöljük a

— A akarkák bel milyen nag bekéjét felz erkölcsi ért is valami a nak, tudhat injuria; s injuriát elk agióját nem

— E meg ilyen megbomlot

— A mint Beesk busi-utczán kalvinista E ha látják, a alapzatát, s a czeledő n ség nincsen

— A bár nem sokára ugyanis ju egyházmegye választási u egyházmegye erősíteni a visszatér a

* A erdei fürdő erdő részle 10 év előtt jékkel benő által kimivy tekintetben sétakertjén sokkal több dalmis mu csalán-bokt irtó munka rőzsabokor. hiány, le, a ügyesen és

A Mindenhatóknak
 hogy bennünket eddigi
 megegytet, lelünk mé-
 a, hogy, áldja meg ezen
 egy e hely örökös ta-
 hasznos és szép műve-
 ket minden jó tőrek-
 nek az emle-barati
 testvériség szent tüzet,
 zunkat, városunkat, an-
 gondviselő szeretet-
 braig!

...körelmők arczképének
 a Cziffer Nandor mondta
 a szavból fakadt be-

...mők tarsam!

...m! -
 ...m!

...i ünnepély alkalmából,
 ...esség vár réám.
 ...zalanom szeretett bara-

...ny körünket faradha-
 ...k kitartó buzgalommal

...n, ki leküzde minden
 ...et, ezen hízat felépitet
 ...szinte elismerést ki-
 ...nál három évi fennál-

...m, hogy ma-as' az sok
 ...eseretére váit volna.

...n annál, ha faradozá-
 ...eltanyoltatnak, elismer-

...nyak körülünk minden
 ...mentől, külsőleg is kife-
 ...meresnek, megörökítve

...tegedet kelves ba-
 ...örlemeket szerzettél
 ...adással. Midőn teát

...ny emberkel felszítjük,
 ...hogy tegeid lelki és

...varának mindnyajuk
 ...ron soka boldogan él-

...na ehők meghótoltan
 ...váltántha a kör kőntem-

...m eddig az a jövő-
 ...na körképünk. Ezü-

...s igazgatósi és nök
 ...antát az ünnepély to-
 ...ozemlékértünk.

...ó-naptár.
 ...zajlatok kezdete a 66-

...a szombat esatában el-
 ...nkat kőre majlása a nagy-

...nunkások tanvizsgálma a
 ...ő nyak hátkörének dale-

...ságok.
 ...aróságának ünnepe.

...szagából az ország
 ...vel városában országos

...ny júni. 23-tól 29-ig

...vilagokból álló, ve-
 ...mmar biztosította az

...es nem lesz hiával

...politikai jelleg fog
 ...nnepében. László király

...várának török rész-
 ...emekére fognak négy

...templom harangjai és
 ...nakon a nemzeti tri-

...szerzésének kétszázadik
 ...e esik, de böles do-

...meg László király ün-

...mpozánsnak van ter-

...nnep, hogy a legdali-
 ...szgyiszterű apoteozisa

...szjön a szívek — és

...zai nagyjelentőségűvé a
 ...ma is súlyt helyez a

...ésnek e tündető meg-
 ...magat képviselietni

...aital. E képviselítés
 ...stetnemli momentum

...is magyar város lo-

...kivül ünnepi vendégei
 ...nak: Vaszyry Kolos

...eri, Csaszka kalocsai
 ...banjai, Steiner székes-

...Szabó szamosújvári
 ...ittem fogják magukat:

...nak, a győri, pécsi,
 ...besferehvari, rozsnói,

...nak. Egy biboros, egy
 ...öt püspök (a két

Az egyházas ünnepek és ragyogó so-
 rozatával szemközti szerényebb formában vo-
 nulnak föl a László király ünneplese mellett
 Nagyváros megvívását is jubiláló világi ün-
 nepnek különben jól összeválogatott program-
 pontjai: a város díszgyűlése, egy ikonytelen
 emléktábla leleplezése, az obliqat lakoma, kivi-
 lágitás, népünnepe, díszelodás az arénában stb.
 Nagyváros, a mennyire szerény viszonyai
 engedik, meghozta a maga áldozatát az ün-
 nep érdekében. Arról azonban még nem hallottunk,
 hogy a magyar kormány tett-e valamit a vá-
 radi napok díszének emelésére, jobban mondvá
 — arra, hogy László király emlékének és a
 török uralom összetörésének megünneplese
 országossá tétessék.

Még a felől sem vagyunk bizonyosak,
 hogy ezen a nemzeti ünnepen, a mely alatt a
 magyar királysági eszme legideálisabb törté-
 nelmi alakjában, a magyar állami hatalom pedi-
 g — egy hősiés nagy feyvertényben glori-
 fikahtatik: lez-e alkalmunk személyesen tisz-
 telni valamelyik minisztert? Kétséges a dolog,
 mivelhogv csupán László királyról van szó és
 nem Radeeczky tábornokról.

A bárándi ügy. Megigértük, hogy
 a bárándi ügyet mindaddig napirenden tartjuk,
 míg a méltatlanul üldözött bárándi megválaszt-
 otti lelkész és a bárándi egyház teljes elégtél-
 tet nem nyernek. Bárándról e napokban is
 kaptunk levelet, melyből kitünik, hogy a bár-
 ándi nép nyugalma mindaddig vissza nem
 tér, míg a lelkészválasztás meg nem erősítte-
 tik s a befolyásosabb embereknek valóban nagy
 fáradságukba kerül a felingerült népet lecsila-
 pitani, mert a hangulat még ma is olyan, hogy
 egy parányi szikra is nagy veszedelmet idézh-
 tet el. Elénken tűnteti föl a bárándi han-
 galutat az is, hogy pünköszt első napján, mi-
 dőn Kassai Béla helyettes lelkész predikált,
 alig volt valaki a templomban, urvacsorával is
 kevesen éltek, noha a bárándi nép máskülöm-
 ben nagyon szorgalmasan és buzgón látogatja
 az Isten házat, — de midőn megtudta azt a
 bárándi nép, hogy a pünköshti legatus unokája
 a nagy Könyves Tóth Mihálynak: pünköszt má-
 sodik napján seregesen tudott a nép a tem-
 plomba, hogy Könyves Tóth Mihály unokáját
 meghallgassa. — Könyves Tóth Mihály —
 írja bárándi levelezőnk — hosszú várfogságot
 szenvedett szabadságzeretetéért és az igaz-
 ságrét. Ő szereti a népet, de a kalvinista nép
 is viszont szereti őt, a mit az által is bizo-
 nyítottunk, hogy unokáját tömegesen meghall-
 gattuk s vendégzeretetésünkkel elárasztottuk.
 Láthatta ez alkalomból Kassai Béla helyettes
 lelkész azt, hogy a kit a nép megszeret, az
 meg van szeretve, a nép szava pedig Isten
 szava! A Könyves Tóth Mihály emléke sok,
 sok ideig él a magyar nép közt, de a Dávid-
 házyé is! Amazt áldjuk mindörökké, emezt
 pedig szomorúan emlegetjük.

A bárándi lelkészválasztási ügy — mint
 azt a »Debreczeni Protestáns Lap« is konsta-
 tálta — széles körökben keltett nagy feltűnést
 és méltó megbotránkozást. Volt már alkalmunk
 közölni a nagyletai ev. ref. lelkész nyilatkozatát,
 ki a Dávidházy eljárását a legkeményebb
 szavakkal elítélte, e napokban pedig a nagy-
 karolyi egyházmege egyik veterán lelkészétől,
 ki már 40 éve működik a lelkesi pályán, —
 vettünk ez ügyre vonatkozó levelet, melyből
 közöljük a következő részeket:

»Az illettó urak a mea culpát nem
 akarják belátni; s nem akarják elismerni, hogy
 milyen nagy bűn volt egy nyugalmas egyház
 békéjét felzavarni s az egyházkerületi gyűlés
 erkölcsi értékét csökkenteni. Még ha lett volna
 is valami arnyékszerű igazsága Dávidházy ur-
 nak, tudhatta volna, hogy magna justitia maxima
 injuria; s neki tetszett sine justitia maxima
 injuriát elkövetni. Bizony, e hatalmi tényével
 ágítóját nem nevelte, hanem jól devalválta.»

»Boldog Isten! hova jutottunk, soha
 még ilyenek nem történtek. De a világ rende-
 megbomlott, bár csak vége lenne már hamar!»
 — A futkározó atyfiak, kik már —
 mint Beeskerekről írják — Debreczenben a
 busi-utcánz templotom is építettek, rést ütve a
 kalvinista Róma hajdan erős falán, örülhetnek,
 ha látják, mint bontogatják a ref. egyháznak
 alapzatát, s reméltetik, hogy még az övék leendő
 a czepléd utcai díszes templotom is! Lehetetlen-
 ség nincsen benne!»

A bárándi ügy körülben valószínűleg
 nem sokára megoldatik. Dávidházy esperes
 ugyanis július kilenczedikére összehívta az
 egyházmegei bíróságot, mely a bárándi lelkész-
 választási ügyben ítelné fog. Reméljük, hogy az
 egyházmegei bíróság határozata meg fogja
 erősíteni a bárándi lelkészválasztást s ezzel
 visszatér a bárándi nép nyugalma!

A nagyerdei kertészet. A nagy-
 erdei furdóház és a régi lövőde ház körüli
 erdő részlete senki sem ismerne reá, ki csak
 10 év előtt járt is ott. Vad, szurós, sűrű cser-
 jékkel benőtt vadon volt akkor, s emberi kéz
 által kimivelt park jelenleg, mely ha minden
 tekintetben nem felel is meg egy nagy város
 sétakertjéhez kötött igényeknek, de azért mégis
 sokkal több a 10 év előtti vadonnál. Hossza-
 dalmas munkát igényel a kertészet. S a csipős
 család-bokrok helyén, csak éveken át folytatott
 irtó munka után virul fel szépen az illatozó
 rózsabokor. És a rózsákban, virágokban nincs
 hiány, le,alább a városi nyaraló hazak előtti
 ügyesen és műzillessel csoportosított rózsá-tele-

pek ezt bizonyítják, de bizonyítják egyszersmind
 a nagyerdei kis kertész, a Dé v a i József uram
 buzgósságát s ügyességét is, ki alig két év alatt
 ily szép eredményeket produkált. Fenyő ültet-
 vények, hársak sugár fáí, több mint 256 külön-
 féle fajú rózsát, melyekből 600-nál is több van
 szerte ültetve, dísz virágok pompázó ezrei bi-
 zonyossági e kitartó munkának, mely mindig
 megtermi a maga nemes gyümölcsét, s mely
 méltán kiérdemli a nagy közönség elismerését.

Wieliczka. Lapunknak írják Krakó-
 ból, hogy július 3-ára egy nagyobb kirándulást
 terveznek a wieliczki világhírű sóbányába,
 melynek ez alkalomból fényesen kivilágitott
 helyiségeiben fantasztikus, regeszertű játékokat,
 ünnepélyességeket és látványosságokat is ren-
 deznek. Az ünnepi vendégektől bevett tiszta
 nyereséget a krakói akadémiát ház építésére
 fordítanák. A kirándulásra a világ minden rész-
 szeből jelentkeztek vendégek, kik bizonyára
 mindnyájan el lesznek ragadtatva a híres
 wieliczki sóbánya csodaszertű, természetes
 szépségeitől. A kirándulásra szóló jegyet kizáró-
 lag csak Krakóban Krzyzanowski A. S. könyv-
 kereskedőnél, és a Porczycki Péter kávéházában,
 továbbá a Wieliczkaiban felállítandó pénztárnál
 lehet váltani. A lengyel testvérek kirándulására
 felhívjuk a nagy közönség figyelmét, már csak
 a kirándulás nemes czélja érdekében is.

Kutyá-dajka. Egy berlini lapban következő
 hírdetés olvasható:

Sürgösen kerestetik egy erős és egészséges, va-
 lödi bernhardi fajú kutyá-dajka; jó árt fizetünk érte
 (egész 600 márkáig); feladata lenne két fiatal kutyát,
 a melyeknek anyjuk elhunyt, hat vagy nyolcz hétig
 szoptatni.

Tizennegyedik vonalszakasz.
 Tájékozás czéljából ezennel ismételve figyel-
 meztetjük az utazó közönséget arra, hogy a
 XIV. vonalszakasz menetjegyek, amennyiben
 az ut a legrövidebb távolság alapján nem Bu-
 dapestet át vezet, a m. kir. államvasutak bár-
 mely állomásáról bármely állomásra 48 órai
 időtartamon belül bármely utirányon át
 használhatók, ha az utazás a kiinduló állomás-
 tól a rendeltetési állomásig egy huzamban
 folytatatik. Ha azonban az utas XIV. vonal-
 szakaszú menetjeggyel utját megszakítja, s
 azt oly állomás irányában akarja folytatni, —
 amely állomásra való utazás az eredeti elin-
 dulási állomástól kerülőt képez, akkor a jegy
 azon állomásig, a hol az ut megszakították,
 csak azon állomáson használható, mely állomá-
 sáig a használt utirány távolsága és az utób-
 bihoz vezető legrövidebb utirány távolsága
 egyenlő. Ha pedig az az utas XIV. vonalsza-
 kaszu menetjeggyel azon állomásig jutott, a
 mely állomásig a használt utirány és az oda-
 vezető legrövidebb utirány távolság egyen-
 lők, vagy pedig máris kerülőt tett, akkor az
 utazás megszakítása esetében a menetjegy a
 tovább utazásra egyáltalában többé nem ér-
 vényesítetik, illetve érvényessége megszűnik,
 s azon állomáson, melyen az ut megszakították,
 leadandó. Ha p. o. valamely utas egy XIV. vo-
 nalszakaszú menetjeggyel Pozsonyban át utá-
 zik Póstyenbe s utját Pozsonyban akarja meg-
 szakítani, akkor menetjegy Pozsonyban csak
 is Szt-Györgyig érvényesítetik a tovább uta-
 zásra, mivel a legrövidebb utirány Galantha-
 Nagyszombat át vezet és ezen utirányon át
 Budapestről Szt-Györgyre a távolság egyenlő
 a Pozsonyban át vezető utirány távolságával.
 Ha ellenben valamely utas Budapestről egy
 XIV. vonalszakaszú jeggyel Debreczen-Nyí-
 regyházán át utazik Miskolczra s az utazást
 Szerencsen megszakítja, ez esetben a menet-
 jegy a tovább utazásra már nem érvényes s
 az utastól Szerencsen elvétetik, mivel az utas
 akkor már kerülőt tud tett, amennyiben a leg-
 rövidebb utirány Budapestről Szerencsre Mi-
 skolczon át vezet.

Felültetett fővárosi lapok czim
 alatt tegnap megjelent újdonságunk, melynek
 mai vezércikkünk kiegészítéséül szolgál: arra
 indította a »Debr. Ell.« jelenleg távollevő szer-
 kesztőjének Vértesi Gyula t. barátunknak
 két barátját (Vértesi Arnold és Vecsey Imre
 urakat), hogy tegnap este megjelenéven szer-
 kesztőségünkben, tudatták velünk, — a mit mi
 különben is jól tudtunk: — hogy a »Debreczen-
 czen« hétéfői sajtópereről a budapesti nagy la-
 pokhoz küldött távirat nem Vértesi Gyulá-
 lától származik. Nem is gondoltuk erre
 egy percig sem, a mint az — akkor már
 nyomás alatt állt — mai vezércikkünkben is
 kitünik, melynek kéziratát megtekintés végett
 szíves készséggel bocsátottuk fent nevezett
 urak rendelkezésére. Vértesi Arnold ur egy
 pár megjegyzésével arról is értesített bennün-
 ket, hogy ebben a dologban valószínűleg az a
 kerülmény okozta a confusiót, hogy a buda-
 pesti lapok megcsontitva s változtatásokkal
 közölték a felkerült táviratot. Addig is, mig a
 hibás közlések oka teljesen kiderül: mi tar-
 tozunk az igazságnak, Debreczen és a debrec-
 zeni esküdtészek megsértett jóhírnevének s
 végül saját meghurcoltatásunknak azzal az
 elégtétellel, mely mai tárgyilagoss vezérczik-
 künkben foglaltatik.

Odry Lehel. a budapesti opera ki-
 való tagja, — mint már emlitettük — ének-
 iskolát szándékozik föllátni Budapestén s
 azon czélból, hogy kiképzésre alkalmas és
 méltó hanganyagot találjon, beutazza az or-
 szág minden nagyobb városát s azokban pró-
 baénekleteket tart. Odry Lehel a közeli napok
 Debreczenben töltötte, a zenede ének-
 termében tartotta meg a próbaénekleteket s
 sikerült neki több kitünő hanganyagot fölfe-

dezni. Különös dicsérettel emlékezett meg Já-
 nosy Antal végzett tanító-képzéséről, ki
 szép alakkal s gyönyörű basszus-hanggalelrendel-
 kezik, melyet nagy kár lenne kiküvelés nél-
 küül hagyni. Janossy Antal, kit Steinacker Sándor
 ajánlott Odry Lehel figyelmébe, öcsödi
 születésű s iskoláit Debreczenben végezte. Odry
 Lehel felszólította őt, hogy lépjen a művészi pá-
 lyára s érdekeiben lépéseket tett Simonffy Imre
 polgármester urnál, hogy Janossy részére —
 a tanulási idő tartamára — ösztöndíjat esz-
 közöljön ki Debreczen városától. A polgárme-
 ster ur határozott ígéretet nem tett ugyan, de
 az ügy iránti jó indulatáról biztosította Odry
 Lehelt. (A koronázási alapítványból, mely ép-
 pen ilyen czélokra ajánlatotott föl — azt hisz-
 szük — minden nehézség nélkül lehet Janosy-
 synak ösztöndíjat adni. Szerk.) Két fiatal lány
 úde hangját is nagyon dicsérte Odry Lehel.
 Az egyik Hirsch Jenni k. a., a ki alt, a má-
 sik Lux Edith k. a., a ki igen kedves szoprán-
 hanggal rendelkezik. Mindkét hanganyag nagyon
 érdemes volna a teljes kiképzésre. Zivuska
 Ferenczné énektanárnő tanítási képzettségéről
 és az általa elért sikeréről is nagy elismeréssel
 nyilatkozott Odry Lehel, ki már eddig Aradon,
 Temesváron (e városokban jó sikerrel), Kolozs-
 vároton és Debreczenben tartott próba éneklé-
 seket, innen pedig Nagyvására utazik.

Betegség elől a halálba. Szabó
 Ferenczné 52 éves kofasszony, ma haj-
 nalban beleugrott a nyíl-utcai kutba, mely-
 nek vizebe bele is fuladt. Az asszonyt állító-
 lag a gyógyíthatatlan betegségtől fölélem ker-
 gette a halálba. — Hulláját beszállították a
 kórházba.

A legszobb ajándék. Az 1848-49-ik
 szabadságharczi emlékek kiállításának főrende-
 zője értesíti az országban levő egyesületeket
 és a községek előjáróit, hogy Kossuth Lajos
 90-ik születés napja alkalmából rendezendő
 országos ünnepélyességek emeléséhez a közsé-
 geknek és egyesületeknek buszezer példány
 élelnagyságu — K o s s u t h arczkép-
 kéket a gyűjteményrendezője grf Kreith Béla
 Ezen arczképeket egészen ingyen és bérmentve
 küldi meg az 1848—49-ik ereklie gyűjtemény
 valamennyi községnek (még a legkisebnek is)
 és valamennyi egyesületnek (9000 eylet van),
 mihelyt a község előjárósága, vagy az egye-
 sület elnöksége, aláírásával és pecsétjével ellátott
 levélben tudatja a Kossuth ünnepély rendezését
 és ez alkalomra az ajándék kép elfogadását.
 Ugyanez alkalommal a rendezőség felkéri a
 községek és egyesületek előjáróit közreműköd-
 ni arra, hogy a fővárosi vigadóban levő ereklie
 gyűjteménynek küldjenek 1848-49-ik emlé-
 keket, különösen nemzetöri kaszákat, öltözete-
 ket, felszerelési tárgyat, okmányokat és pro-
 klamációkat. A gyűjtemény mindent megvásá-
 rol, vagy képeket becserél.

Esküvő. Grek s Ignác, gróf De-
 zsoffy királyleltéri uradama főszámvevőjének
 leányát Tildát tegnap vette oltárhoz
 Lavotta Alfréd uradalmi tiszt. Az esküvőn
 Szabolcsmege és Debreczen város számos
 előkelője volt jelen.

Tágabb meghatározás. Alig két-
 három bakarasz nagyságu kis csavargó. Fony-
 nyadt, kiaszott, sovány tagján csak imit-amott
 lötyög egy-két piszkos, szennyes ruhadarab.
 Haja borzas, arca, keze mosdatlan, de nézése
 valami kihívó, hetyke. Nem fel a nagybajszu
 rendőrbiztosától sem, ki pedig nem éppen mez-
 eges hangon kérdi tőle:

— Hát aztán hová való vagy?
 — Hát amikor ottthon vagyok,
 Sárosmegebe való volnék! mond
 rá tarti büszkeséggel a kis mosdatlan, bak-
 araszos országotló sarjadék.

A pálinka áldozata. Csekő Sára
 32 éves csavargó nőln tegnap délután annyira
 erőt vett a delirium tremens, hogy az ör-
 jöngő asszonyt, ki az utcánz meg a ruhát is
 letépte magáról, be kellett a kórházba szállí-
 títani.

Hetivásár Sámsonban. A sámsoniak
 kérti fogják a ker. miniszterétől, hogy engedje
 meg a községnek, hogy az hetenként szerden
 vásárokat tarthasson.

Elhunyt szinigazgató. Gerőfi An-
 dor szinigazgató, kit a debreczeni közönség is
 jól ismert, kedden d. u. az irtalmasak budai
 kórházban hosszas szenvedés után meghalt, 40
 éves korában. Gerőfi egy időben elsőbb rangu
 vidéki színházak, majd a budai szinkör igaz-
 gatója volt s mint színész is népszerű. — Az
 utóbbi időben sok szerencsétlenség érte, hire
 járt, hogy elméje is megszaporodott, teljesen el-
 szegényedett s így halt meg. Temetése ma d. u.
 lesz. Felesége Petrovics Ilka, a népszínház
 egykori operett-prímadonnája másfél évvel ezelőtt
 halt meg.

Tüzoltók táncvizgalma. A szé-
 kelyhidi önkéntes tüzoltó-egylet jul. hó 2-án a
 furdó termében táncvizgalmat rendez. Belépti
 jegy személyenként 1 frt. Kezdeté este 8 óra-
 kor. E mulatságra az egész Érmellekről sokan
 készülnek.

Eladó zongora. Egy jó karban lé-
 vő zongora jutányos áron bármely pillanatban
 eladó. Czim a kiadóhivatásban.

Köszönet. Egy magát megnevezni
 nem akaró úri ember, a kis-csapó-utcai leány-
 iskola részére négy darab igen szép és érte-
 kes könyvet volt szíves ajándékozni oly cze-
 lőből, hogy ezek az iskola 4 kitünő növendéke
 között a kövizsgán osztassanak ki. Nyug-
 táz a képen van szerencsém tudatni,
 hogy a négy könyv ungvári Erzsébet, Nagy

Erzsébet, Öry Zuzsanna és Halupka Erzsébet
 3-ik, illetve 4-ik o. növendékeknek adatott át a
 vizsga végén. A jászivü adakozó pedig ne-
 mes és követésre méltó tetteért fogadja iskolám
 nevében e helyen is szíves köszönetemet. Deb-
 reczen, 1892. jun. 22. S z e m e r e Lajos tanító.

Ajánlkozás. Egy felsőbb osztályu
 gymnázista jul. és aug. hónapokban bármine-
 mü írásu munkát elfogad, esetleg d. u. 3 órá-
 tól 7 óráig irodába is eljárhat. Hajlandó 1—7
 gymnáziumi osztálybeli tanulókat tanítására is,
 de csak helyben. Czim a kiadóhivatásban.

Felülfizetések. A debreczeni m.
 kir. dohánnygyár munkásai által saját betegsé-
 gelyező egylete javára f. évi január hó 18-án
 rendezett nyári mulatságon felülfizettek: Tóth
 Béla gyógyszerész 1 frt, Vecsei Zoltán 1 frt
 60 krajczár, Weinberger Lajos
 2 frt 20 kr. meg nem nevezettek: 1 frt 60 kr,
 összesen: 6 frt 40 krt.

**Fekete, fehér és szines selyme-
 ket méterenként 45 krtól 16 frt 65 krig sí-
 ma és mintázott mintegy 240 különböző fajta
 és 2000 különböző színben szállít, megredt
 egyes öltönyökre, vagy végekben is postabé-
 és vámmentesen **Henneberg G. selyem-
 gyára Zürichben.** Mintak postafordulóval
 küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros
 bélyeg ragasztandó. 1**

Irodalom és művészet.
Új dal. Valentin Karoly pécsi
 könyvkereskedő kiadásában egy új magyar
 dalmű jelent meg, melynek a szöveget Kéry
 Gyula lírapíró írta. A kedves kis magyar dalt
 Jónás Janos cigányprímás szerzetie. **Mi-
 nek is van szerelem a világon** czime
 a dalnak, mely Koroda Pál jónéu költőnknek
 van ajánlva. Az igen esinos kiállításu dalocska
 50 krért rendelhető meg Taborszky Nándor
 és Rózsavölgyi és Tarsa budapesti zenemű-
 kereskedéseiben. A csinos dal szöveget ugyan-
 itt közöljük is:

*•Szomoruan bug a szellő az erdőn,
 Olyan mintha kint járnék a temetőn.
 Fáj a szívem, sír a lelkem
 Az hagyott el kit szerettem:
 Minek is van szerelem a világon.*

*Ha megszólal a kis harang imára,
 Minden este sobjajtom utána.
 A hánv csillag van az égen,
 Mindegyikőt sírva kirdem:
 Minek is van szerelem a világon!*

Köbányai sertésüzlet.
 A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 21.
 a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1.
 Öreg nehéz (páronként 300—400 kílog felüli súlyban)
 44.—45.—. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kíg.
 súlyban) 45.—45.50. 3. Fiaial nehéz (páronként 320
 kílogon felüli súlyban) 47.—47.50. 4. Fiaial közép (pá-
 ronként 251—320 kílog, súlyban 46.50—47.—. 5. Fiaial
 könnyű (páronként 250 kílogig terjedő súlyban) 47.50
 48.—. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280
 kílogon felüli súlyban) 43.50—46.—. 7. Közép (páronként
 220—280 kílog, súlyban) 46.—47.—. 8. Könnyű (pá-
 ronként 220 kílogig terjedő súlyban) 47.50—48.—. III.
 Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 250 kílogon felüli súlyban)
 46.50—47.—. 10. Közép (páronként 220—260 kílog, suly-
 ban) 46.50—47.—. 11. Könnyű (páronként 220 kílogig ter-
 jedő súlyban) 46.—47.—. Sertés létszám: június 20
 napján volt készlet 153,555 darab. A hízott sertés-
 üzletirányzata: változatlan. — Hízallalni való
 sertés 15.—17.—. malacz (4—11 hónapos korban,
 felhajtatott) 2662 drb.

Legujabb.
A csengeri győzelem!
 (

**MATTONI
ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE**

gyógyhely Budapesten (Budán).

Idény: május 1-től szept. 30-ig.

Kiváló gyógyhatással bír:

Női bajokban és altesti bántalmakban

Rendelő orvos dr. BRUCK J. (Vigadó-tér) 1. sz.
Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő
Pontos közlekedés a társaskocsikon, reggeli 5
óratól kezdve. — Állomási hely:

Ferencz József-tér, a régi Lloyd-épület közelében.
(174.) 10-10.

REGEDI

tiszta alkalikus savanyúvíz

Regjobb asztali és üdítő itla,

kipróbált gyógyszer köhögés, torokbe-
tegségek, gyomor- és hólyaghurtnál.
Ismertetések minden elarusító he-
lyen, valamint a radeini fürdő-igaz-
gatóságnál (Stájerország) kaphatók.
Elarusítók kerestetnek.

(155.) 7-20.

Kerestetik!

Egy jó üzemből levő cseh

üveg gyár

a debreczeni piacon üvegraktárt
óhajt berendezni s e célból olyan elfo-
gadható ajánlközást keres, a ki a szük-
séges helyiséget rendelkezésre bocsát-
hatja. Ajánlatok (német nyelven) T. B.
355. jegy alatt Tersch Eduárd
(előbb Blahut I.) hirdetési irodájába in-
tézendők, Prágába.

(270.) 1-1.

Lakás berendezésekhez

szőnyeg, butorszövet,

FÜGGÖNY,

viaszcs vászon

Parkett,

lynoleum (parafaszőnyeg.)

nagy

választékban

tetemesen

leszállított áron

Kunz József és Társa

cézgnél DEBRECZENBEN, kistemplombazár.
(127.) 63.—

Férfi chifon ingek

a hirneves Schroll-féle chifonból

1 frt 90 kr, 2 frt 20 kr, 2 frt 60 kr,

GALLÉROK,

kézeltők,

NYAKKENDÖK,

harisnyák, keztyük.

Napernyők.

esernyők.

Kész mosó gyermek ruhácskák,

Brassói posztók,

TRICOT

Peruvien és Doskin.

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÉGNÉL.

(8.) —73

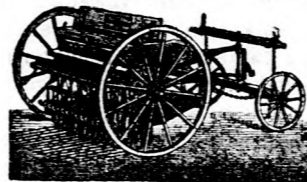
BAUER és TÁRSA

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA és GÉPCSARNOKA

DEBRECZEN,

Nagy Péterfia-utca 871. sz. (telefon összeköttetés).

Ajánl eredeti Clayton- és Shuttleworth-féle

Hollingsworth-gyűjtőgépeket.

Továbbá kizárólag szabadalmazott Sorközmű-
velőt (PAPP-féle tengeri-lókapát és töltőgét.)
Balogh-féle szabadalmazott

KÉTBARÁZDÁS EKÉKET.

A kert- és szőlőbirtokos uraknak ajánl
»Austria« (javított Vermorel »Eclair«)

PERONOSPÓRA PERMETEZŐKET

kettős permetezővel két évi jótállással; továbbá:
Kerti fecskendő, kútszivattyú, vízvezeték stb.
A géptulajdonos uraknak, legjobb minőségű
acél dobsint, gépsziját, legfinomabb gépolajat
stb. stb. a lejutányosabb árak mellett.

Gépműhelyében mindennemű gé-
pek javítását, új tűszekrények készítését, vas-
esztergályos munkát, szakszerűen, gyorsan és
jutányosan teljesít.

Teljes tisztelettel

BAUER és TÁRSA.

**Szőlő gazdák
figyelmébe!**

Peronospóra ellen való
permetezéshez

AZURINT

feloldva üvegszámra

ugy **RÉZGÁLICZOT,**
jegeczes **SZÓDÁT**

igen jutányos árban ajánl

Rickl József Zelmos.

(3.) **Bizonyítvány.** 37.

Alólírott ezennel hivatalosan bizonyítom,
hogy a Rickl József Zelmos című helybeli ke-
reskedő cég által áruba bocsátott **azurin-**
oldatot vegytanilag megvizsgáltam és ennek
1—11 literben **20 deca azurint** találtam,
mely hektolitervízrel felkeverve éppen 2/10⁰0⁰-ot
tehat oly töménységű oldatot ad, mint az
a permetezésre előírva van. Melynek hiteléül
ezen bizonyítvány a mai napon kiállítottam.
Kelt Debreczenben, 1892. jun. 2-án.

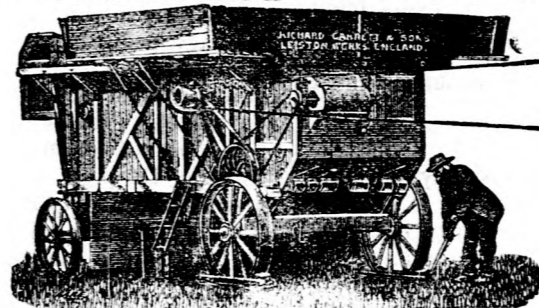
Dr. Védródi Viktor,

P. H. a debreczeni m. kir. gazdasági tan-
intézet vegytanára.

KOTZÓ PÁL

gépészmérnök, BUDAPEST, Üllői-út 18-dik szám alatt.

Budapest,
Üllői-út 18.

Budapest,
Üllői-út 18.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lőerejű szöges csepőkészleteket, továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és
12 lőerejű sines gőzcsepőkészleteket hosszú szalmazókkal, alsó szelelővel és rendki-
vül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó-hengerrel. Fa- és szénfűtésre és eredeti
szalmafűtő-gőzmozgonyokat. Továbbá R. CARRET & SONS felülmúlhatlan 49⁰/₁₀ tüzelő-
anyagot takarító COMPOUND-GŐZMOZGONYAIT. Legjobbnek elősmert „BRANTFORDI” ön-
működő amerikai kéveköto aratógépeit. Eredeti amerikai szana-gyűjtőt 1 vagy 2 ló be-
fogására alkalmazható kombinált ruddal. SORVETÓ- és SZÓRVAVETŐ-GÉPEKET és min-
den egyéb kisebb gazdasági gépet. Jutányos árak, kedvező feltételek. (164.) 6-8.

**Női-ruhaszövetek, gyapju voileok,
mosó voileok, batist, zephir, atlas-satin,
vásznak, kész fehérneműek,
szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők**

SZABÓ LAJOS FIAI

czégnél.

(171)

Leszállított árúk az egész idény alatt.

46—